

f Nhofeyx saw, 15 ago;

Item 2. Campaign to assist the election.

Øystein briefed the meeting about the work.

- There is now the possibility that the National Council of the Norwegian Youth organisations (LNU) will also participate in the campaign, but this will be clarified later. LO/AIS has expressed a wish for more details in the budget before an answer is given to support the campaign. KN has not yet given an answer.

- We have recommended a firm from NPA concerning collection work, and will meet them. Grete wishes to participate in such a meeting.

- The working group of the campaign should have a new meeting, and be

. supplemented. Berit Hagen Aggy and Gunnar Holm are asked.

- It is aimed to apply for funding from UD of about KR 200 000 for administrative purposes for the collection work.

Resolution: Central committee oriented and discussed direction. The working group is asked to follow up the issue and further keep central committee informed.

Item 4. Preparations to National Meeting

- The meeting is proposed for 2-3 October and this was accepted by the central committee.

- Harald referred to a meeting which was held with chosen member orgs. The meeting showed that the info. which is sent to member orgs. achieves very little.

Some do not see the directions of FSA after elections in SA and the risk is that some will resign. There is also disagreement concerning an advisory structure. This will be followed up in the next central committee meeting.

. - Tasks which were issued on 10 May were discussed.

Resolution: Adopted

1) Comments on UD's document on SA

UD gave us an unofficial copy concerning future assistance to SA. The copy was sent to AU by Harald and Øystein made notes about comments in the meeting. He also made a chronicle built on the copy. AU analysed the copy and came with diverse changes.

Resolution:

- Øystein is working out the final version and a covering letter to UD. The text and the letter will be prepared with Kristina who also signs the letter to UD.

- The chronicle is adjusted in relation to the text in the final version. It is referred to the budget in 1993 and the comparison with Rhodesia in 1979, otherwise OK. We try to have the chronicle in Aftenposten or secondarily Dagbladet.

2. Campaign to support ANC / South Africa Election Campaign..

Activities around the Election Campaign was quiet and therefore it was impossible for sttein to draft suggestions regarding the pending Election. The Campaign must be launch soon after the Election in Norway. A meeting must be call with all interesting organisations and member organisations should be inform. sttein will take responsibility for this.

Referat fra sentralstyremøtet

7. juni 1993.

Til stede, sentralstyret: Hege Hertzberg, Kristina Medin, Grete Berdal, Harald Lundqvist, Øivind Engh, Kari Mette Monsen, Kristian Vetlesen, PEA Hov, Vidar Brekke, Liv Tørrres, Eva Hyge og Monica Schanche.

Sekretariatet: Øystein Gudim (referent) og Stein Erik Horjen.

Meldt forfall: Kirsti Nass og Kjetil Hillestad.

Sak 1. "Politisk innledning" - Videgen "The flight of the flamingoes".

Videoen skisserer mulige alternativer for Sør-Afrikas utvikling og økonomiske politikk. Det ble en kort diskusjon etter visningen.

Sak 2, gggpgggg :11 sgggtg for vglgt.

Øystein redegjorde for status fra arbeidet.

- Det er nå en mulighet for at Landsrådet for norske Ungdomsorganisasjoner (LNU) også blir med på kampanjen, men dette blir først avklart senere. Det er kommet ønsker fra bl.a. LO/AIS om at man ønsker budsjett og flere detaljer for kampanjen før det kan gis endelig svar på om man vil støtte den. KN har hittil ikke gitt noe formelt svar på om de blir med.

- Vi har fått anbefalt et firma fra Norsk Folkehjelp angående det innsamlingstekniske arbeidet, og skal ha møte med dem. Grete ønsker å være med på at slikt møte.

- Arbeidsgruppa for kampanjen bør ha et nytt møte, og må suppleres. Berit Hagen Agøy og Gunner Holm spørres.

- Det tas sikte på å søke UD om ca. 200.000 kroner i administrativ støtte til innsamlingen.

Vedtak: Sentralstyret tok orienteringen og diskusjonen til etterretning. Arbeidsgruppa bes om å følge opp saken videre og holde sentralstyret/AU i øyeblikket orientert.

Sak 3. Rekruttering 1992 - utsettelse 1993.

Grete la fram et foreløpig regnskap for FSA's drift i 1992.

Regnskapet er ikke ferdig revidert, så det kan bli mindre rettelser. Regnskapet ser ut til å gi et mindre overskudd (ca. 72.000 kr.) som kompenserer noe for underskuddet i 1991.

Vedtak: Regnskapet tas til orientering, og blir formelt behandlet etter at det er revidert. Budsjettrevisjon for 1993 utsettes til over sommeren.

Sak 4. Landsmøteforberedelser.

- Landsmøtet er foreslått til 2. - 3. oktober 1993, og dette ble godkjent av sentralstyret.

- Harald refererte fra et møte som var holdt med utvalgte medlemsorganisasjoner. Diskusjonen der viste at informasjon vi sender medlemsorganisasjonene når for lite ut. Noen ser ikke berettigelsen av FSA etter at Sør-Afrika holder frie valg, og vi risikerer at noen vil melde seg ut. Det er også noe uenighet om forslaget til en "rad"-struktur. Dette følges opp i diskusjonene, på neste sentralstyre.

- Forøvrig ble det gjennomgått arbeidsoppgaver som ble fordelt på møtet 10. mai.

Vedtak: Tas til etterretning.

Sak 5, Røfferggerzdiverse.

a) Referat fra sentralstyremøtet 10. mai 1993: Godkjent.

b) AU-referat fra 24.5. 1993. Godkjent.

c) Presseselinaet 17. 6.93. Det ble orientert om opplegget, og sentralstyret ble oppfordret om å melde seg på.

d) Solidaritetskonferansen i London. Sentralstyret vedtok å sende Vidar Brekke i tillegg til Kari Mette Monsen.

Wystein Gudim/s/

Referent

P :

"AU-nytte" etter sentralstyremøtet:

Deler av AU holdt et kort møte etter sentralstyremøtet, og gikk gjennom saker til administrasjons- og prosjektsekretarstillingen. Det ble vedtatt å kalle inn følgende personer til intervju:

- Ada Engebrigtsen,
- Nina Bjerke,
- Ingerid Guttormsgaard,
- Patrik Eklund.

Referat fra AU-møte

28. juli 1993.

Avholdt på kontoret kl. 16.15 - 18.15.

Til stede: Kristina Medin, Grete Berdal og Harald Lundqvist,

1 aystein Gudim fra sekretariatet (referent).

Forfall: Hege Hertzberg og wivind Engh.

1 K rer til Utenrik e rt t s n S r-Afrika

På møtet 29.6. 1993 hadde UD gitt oss kopi av et (ikke offentlig) notat om framtidig bistand til Sør-Afrika. Notatet var tidligere utsendt til AU av Harald, og aystein la fram skriftlig forelegg til kommentarer på møtet. Han la 098% fram forslag til en kronikk bygd på notatet. AU foretok en grundig gjennomgang av teksten og foreslo diverse endringer.

Vedtak: - aystein utarbeider en endelig versjon av notatet 09

et fyllgebrev til UD. Teksten på notatet1 og brevet

klareres med Kristina, som også signerer brevet 1:11 UD.

- Kronikken Justeres i forhold til teksten i notatet.

Det tas ut henvisninger til budsjettkuttet i 1993, 09

sammenligningen med Rhodesia i 1979. Ellers OK. Vi

prøver å få inn kronikken i Aftenposten, eller

sekundært Dagbladet.

1 f r ENC r-Af 1k -v 1

Det har vært sommerstille med dette arbeidet, og Eystein hadde

ikke rukket å lage et notat om saken. Kampanjen må lanseres

senest rett etter valget i Norge. Det må innkalles til at møte

med de andre organisasjonene snarest, og medlemsorganisasjonene

må informeres.

Vedtak: AU tok orienteringen til etterretning, 09 her aystein

ta ansvar for videre oppfølging.

r rdnin f r r ek - n13 r n ekr

Patrik Ekblom har fått tilbud om stillingen og har takket Ja,

etter at Ingerid Guttormsgaard takket nei. Patrik kan ikke

tiltre for fullt før slutten. av august, 09 kontoret har

ekstremt mye å gjøre.

Vedtak: aystein gir fullmakt til å engasjere Stein Erik

midlertidig noen dager i august for å følge opp

arbeidet og overlappe med Patrik.

1) Endelig versjon av notatet sendes sentralstyret sammen med dette referatet. Merk at notatet ikke er offentlig.

.

4 "x".

Budsjettet for "x" har vart for optimistisk. AU diskuterte et notat fra vart styremedlem Steinar Vatne og siste referat fra "X"-styret. AU mener at FSA ikkje kan pata oss et stort og forpliktende salg, men at mindre antall bwr vurderes. V1 bwr prive a verve flere abonnenter/selge via medlemsorganisasjonene. Forvrig er AU mest innstilt pa a foresla redusert sidetall for a spare penger, og dernest bwr vi ta opp med "X" at organisasjonsstoff fortsatt far plass i bladet.

Vedtak: Saken behandles pa neste sentralstyremte.

F rber 1 v s r 1 1 . t 1 .

Viktigste sak som skal opp er landsm\$teforberedelsene. AU rakk ikkje 96 i detalj om dette, og det vurderes et nytt AU-m\$te fwr 16.8. I tillegg skal det vere en politisk innledning i diskusjon om "x"-budsjettet.

Vedtak: Som politisk innleder inviteres Aud Lise Norheim, i tidligere ambassadesekretar i S\$r-Afrika, (sekundart Turid Birkeland, tidligere AUF-leder). Steinar Vatne inviteres ogs\$ til m\$tet for a snakke om "x".

Div r r'

a) Nanibiaforeningen: Inviterer til apning av brukskunst-utstillingen 4.8. 1993.

Vedtak: aystein, Ole Hattne (ny sivil-arbeider), Pea, Hov (KMA), Torill Brekke og Sigurd FollerAs forep\$rrer.

b) RM Ungdoms nedlensskap. Rqsd Ungdom har ikkje betalt kontingent for flere ar, 09 er flere ganger varslet om at de kan bli str\$ket hvis de ikkje gjev opp.2

Vedtak: R\$d Ungdom strykes som medlemsorganisasjon.

c) UD-bevilgning til Kan. UD har gitt NOK 220.000,- til KMA for & invitere en kulturdelegasjon fra S\$-Afrika til Norge.

Vedtak: Tas til etterretning. KMA ma sta ansvarlig for oppf\$lgning og budsjettet. FSA kan bista med regnskap og annen oppf\$lgning etter avtale om dekning av kostnader, m.v.

d) Nordisk ltte/KZA. Neste nordiske mte skal holdes i Oslo, og det foreslas lagt til dagen etter vart landsmte 2. - 3. oktober. Den nederlandske solidaritetsorganisasjonen Komitee Zuidelijk Afrika (KZA) \$nsker a delta for a diskutere mulige samarbeidsprosjekter (b1.a. med Danmark og Sverige). KZA kan 0936 f\$ ANC's valgkamplider Popo Molefe til foredragsturne i oktober, og sp1r om v1 v11 "henge 088 pa".

Vedtak: AU er enig i a invitere KZA til det nordiske m\$tet i oktober. V1 sier ja til a invitere Molefe.

2) Dagen etter vedtaket ringte R\$d Ungdom og ville ha innleder til sommerleir 6. august. Etter avtale med RU skal saken diskuteres med dem der.

e) Liv T\$rrer trekker seg fra sentralstyret, da hun skal til S\$r-Afrika 1 en lengre periode. Hun v11 fa post 09 innkallinger til hun reiser.

Vedtak: Tas til etterretning. Liv takkes for innsatsen og \$nskes lykke til.

f) Import fra S r-Afr1ka. - Vi har kontaktet Forbrukersamvirket (NKL) om hvorfor de har startet import fra S r-Afrika tross tidligere styrevedtak mot dette uavhengig av boikottloven. De svarer at de f\$1ger "norsk offisiell politikk".

- Vin-onopolet planlegger import fra S\$r-Afrika fra 1. september. Arbeiderforeningen er mot at dette haste: 311k f\$r man har unders\$kt mer om arbeidsvilkarene 1 de S\$r-afrikanske handels-partnerne. NNN 09 Handel og Kontor er ogs& kontaktet av 083 om dette. Bade "polet" og NKL er interessert 1 en evt. framtidig "fair trade"-merking av varer fra swr-Afrika.

Vedtak: Tas til orientering.

g) Anneldelse henlagt. Oslo Politikammer henlegger anmeldelse av trusselbrev mot Kristina Medin/Bo Brekke og aystein Gudim.

Vedtak: Tas til etterretning.

h) Uttalelse on kirkeasylet. Fsa skrev under for "Solidaritets-huset" om kirkeasylet, selv om dette ligger utenfor VAr plattform. Lignende henvendelse fra Organisasjon mot offentlig diskriminering ligger met innenfor V&r plattform.

ygggag: Kirkeasyl-saken godkjennes, da de andre organisasjonene ville ha en uttalelse fra "huset". Det tas kontakt med den andre organisasjonen for mer informasjon.

wystein

--_____-_____-1

r Fsa Ji Fellesr&det-'for detsarlige Afrika

The Norwegian Council for Scuthern Africa Postgiro: 531 71 28

Fredensborgveien 39 Bankgiro: 9001.22.57952

0177 Oslo Telegr.adr.: MAYIBUYE

Norway Telex: 72400 fotex n

Art: Mayibuye, Norway

T11 sentralstyrets medlemmer. Telefon: M72 36 22 00

Telefax: M722 36 22 80

Oslo, 2.8. 1993.

Innkalling.t11

sentralstyrem\$te

mandag 16. august 1993.

Det itierende sentralstyremwtet 1 denne perioden v11 b11 holdt

mandag 16. august, 09 b11r som vanlig holdt pa Solidaritetshusat'

k1, 12,529,

P r 1 1 :

1) Politisk innledning. '

Tidligere ambassadesekretar 1 Pretoria, nud Lise Nathan, b11r

1n1v1tert til 5. 1nnlede.

2) ube1det ad 09 dmnonien for "X".

Det Vises til vedlagte papirer. vart styremedlem 1 "x", Steiner

Vatne, inviteres til dette punktet.

. 3. Referater, -.v.

a) Sentralstyrereferatet fra 7. juni 1993 (vedlagt)

b) AU-referatet fra 28.07. 1993 (vedlagt).

c) Utrecht- og London-konferansene 1 juni (d ltakerne gir muntlig orientering/evt. deler ut kort oppsummering

4. Landmtet 2. - 3. oktober 1993.

D61: hastgr n6 med :5 produsere arsmelding og andre landBMte-

papirer, ddaEti sendes ut seinest 4 uker fobr landmtet. Det visas

til Heges notat av 10. mai 1993 out politisk plattform, styrings-

struktur, medlemsorganisasjonene, mringslivet, prosjekter,

informasjonsstrategi og finansiering.

Alla son er t11de1t oppgaver .a rapportere on status!

Landsomlanende organisaslonu illslunel Fellurtdel lov del uorlige Alrlkn (Member org.nlnu ons):

Aktivnovenes Landslovbund. Avbeudemcs Kommumslpam (m-1), Avbeiaemes Ungaomsfylkvng. Forbu noel Fvic Fologvatev. Fram'yikmgen.

IOGT. KFUK/KFUM. Knslelig Folkepan-s Unadom. Lancslagel ior Norges Sykepleievsludemev. Nu mbmforeningen. Noregs Ungdomslla.

Novges Bygdeunpdomslag. Novges Goatempiaav Ungaomstorbuna. Norges Kommumstiske Pmi, Nome: Kommumslisko Ungaomslovbund.

Novges Knstehge smaemeuomuna. Norges Unge Vensxve, Novsk Aibe5dsmanusiowund. Norsk Ballet Horbuna. Norsk Barnevempedlaoc'o'.

bund. Norsk Evgclerapeunovbund. Novsk Forbund lor Arsemsleaere og Tenniske Funks'ongve'.

Noy3k Fleaskorpssamband. Novsk Gang

Forbund. Novsk Klemusk Indusviarbe-deriovbund Novsk vanneiomund. Novsk Mus-kevlovbund. No vsk Oversenenorening, Norsk Sceneinsuuk-

lorIorbuna. Norsk Skuesp-Ilerwvbuna. Novsk Sos-o'uom'omund. Novsk Sludenlunlon. Novske Bl lleckunslneves Fagovgamsaqon. u

m. Redd Bama. Rod Ungcom. W. Skolenes La'ucs'orbund. SOSIaIIshsk Ungdom,

Sos-alxshsk Vensneaam. Siudenlems og Akadem iev'es Inxemasjonaie Hlelpeiond. Unge Norske Kalolukkevs Fortund.w.

Vriesskdeewvenes og Lavlmgenes Knievesseo'gamsasgcn

Vedlagt følger også referater og enkelte presseklipp som vi tror har interesse.

S sin Gudim

Organisasjonssekretær

PS: Vi sendte 24. juni ut et skjema som skal returneres valgkomiteen om du tar gjenvalg eller ikke til en ny landsmøteperiode. Vennligst returner dette innen sentralstmøte!

V. 9 Vi

NOTAT

W

Til: . Utenriksdepartementet, 1. pol. kontor, Oslo.

Fra: Fellesradet for det sørlige Afrika, Oslo.

Date: 30.07.1993

KOHHENTIR TIL UD-NOTIT IV 29. JUNI 1993 (IEEE_QEEIHILIQ):

"SØR-IFRIKI. SPØRSHILET ØH FRIHTIDIG BISTIND."

4'v1 viser til mStet med utenriksminister Holst 29. juni 1993 - og til Utenriksdepartementets notat av 29. juni 1993. Følles- r&det for det sørlige Afrika (FSA) her følgende kommentar til notatet:

ms;

V1 er glad for at v1 har fått anledning til å delta i den høringsprosessen, og håper denne typen dialog kan fortsette. Når det gjelder norsk politikk overfor det sørlige Afrika generelt, og for Sør-Afrika spesielt. V1 synes det er svært bra at Norge vil videreføre støtten til anti-apartheid arbeidet ved å støtte arbeidet for å styrke demokrati- prosessen i Sør-Afrika. V1 er derfor positiv til store deler av UDs notat, selv om V1 er uenig i enkelte avsnitt.

I Sør-Afrikas økonomiske situasjon.

V1 er enige i at utdanning og fagutvikling er to viktige områder for å sikre demokratiseringsprosessen. Behovet for utenlandsk ekspertise kan diskuteres. Det er riktig at Sør-Afrika er delvis akterutseilt pga. akademisk og teknologisk boikott, men samtidig har landet et relativt høyt antall høyt utdannet arbeidskraft. Den faglige ekspertisen som finnes kan trolig raskt oppdateres i forhold til boikotten de har vært utsatt for.

Et stort problem er imidlertid at denne ekspertisen i høy grad har vært brukt av et udemokratisk regime, og der den etiske og moralske standarden ikke holder mål dersom den skal tjene et demokrati og det store flertallet i landet. Disse fagmiljøene trenger noe faglig oppdatering, men gjennom utveksling av erfaringer med kolleger som har erfaring fra å arbeide i et demokratisk system.

med vennlig hilsen . III

Kant

Norge blir ikke satse tungt på tradisjonell, langvarig "ekspertbistand", men kortvarig innsats i forhold til enkelte fagmiljøer kan være aktuelt. Områder der Norge er langt framme kan f.eks. være arbeidstilsyn og -miljø, visse typer lovgivning, etiske og moralske standarder innen medisin og andre helsefag, osv.

Sør-Afrika har også en stor mangel på teknisk fagpersonell på mellomnivå (f.eks. ingen ingeniører, faglærte folk innen elektronikk, osv), der svarte har sluppet lite til og hvite (og dals 'fargede') dominerer. Satsing på styrket teknisk opplæring og yrkesfaglig utdanning kan derfor også vurderes.

Det trengs en sterk vekst i Sør-Afrika. Samtidig at en forutsetning for framtidig vekst etter 1996 en langsiktig satsing på utdanning. Her vil det bl.a. kreves at gjenopbyggingen av: det store flertallet bedres. Denne utdanningen bør etter 1999 mini "praktisk rettet, for å tilpasses mulighetene for arbeid. 9. Dette blir trolig en hovedoppgave for en ny, demokratisk regjering. ansker fra denne regjeringen bør være: tungt på: det gjelder hvilken utdanningsstamme Norge eventuelt bør støtte.

Generelt bør det også i en beskrivelse av sør-Afrika økonomiske situasjon og behov nevnes at landet fortsatt har alvor- helseproblemer som vises bl.a. en svært høy barnedødelighet på landsbygda sammenlignet med andre land i regionen. Aids-pandemien etter 1996 et raskt voksende problem for landet.

A. Bistand til demokratiseringsprosessen.

På kort sikt er dette den viktigste bistanden. En fri og rettferdig valgkamp er en del av demokratiarbeidet. De demokratiske kreftene sikres ressurser til valgkampen, slik at den kan gjennomføres på et godt grunnlag. Arbeidet med den politiske (og kriminelle) volden er en viktig del av dette, da valgkampen ellers kan bli en svært blodig prolog. Det bør her understrekes at det er de itr-afrikanske folkelige organisasjonene som er de viktigste faktorer for å etablere demokrati på lokalt nivå. Norske ressurser bør bl.a. gå til lokale og regionale strukturer, - f.eks. i fradlarbete og konfliktmegling. Det er disse som har de beste forutsetninger for å gjøre en tilstrekkelig innsats lokalt. Støtte til nasjonale paraplyorganisasjoner etter 1996 nødvendig, men bør unngå en for "topptung" profil på norske prosjekter. Demokratiprosessen er ikke fullført med at valg 1 april 1994. Støtte til f.eks. forhandlingsprosessen for en ny grunnlov er også viktig i en periode etter det planlagte valget i 1994. norm: . Ill

1 (if r

3

B. Onorganisering av samfunnet bort fra apartheid.

Deler av volds- og kontrollapparatet apartheidssystemet har bygd opp vil bestå uendret, og må avskaffes eller forandres. Det samme gjelder f.eks. bantustan-strukturene, selv om noen av disse vil kunne bli en del av en framtidig regionstruktur. Offentlig sektor og den hvite delen av samfunnet må også late hva at demokrati er. Den nåværende privatiseringen av offentlig virksomhet, 'fallskjerm'-avtaler for hvite byråkrater, korrupsjon, osv. i offentlig sektor, viser at mange forsøker å sementere dagens maktstrukturer, og at de ikke har innstilt seg på å akseptere at et nytt demokrati etableres.

Dette feltet blir likevel ikke prioritert det første året etter Norge, da en demokratisk valgt regjering først i 1990 det politiske grunnlaget for hvilke endringer som skal gjennomføres. Det politiske utredningsarbeidet som skjer allerede i dag i de folkelige organisasjonene kan imidlertid støttes.

c. Tilførsel av kapital for økonomisk vekst og investeringer. Sør-Afrika har dels en nasjonal kapitalbase konsentrert om et fåtall dominerende selskaper og dels investeringer fra transnasjonale selskaper. Samtidig har det vært en kapitalflukt der sørafrikanske selskaper har investert i utlandet og mange utenlandske selskaper her trukket seg ut.

Det er lite sannsynlig at disse to kapitalgruppene vil antas. Start i økonomisk forslutning og utenlandsk investering vil neppe strømmes til landet før et demokrati er stabilisert. Interessen for investeringer fra norsk næringsliv vil trolig være helt ubetydelig i denne sammenheng.

Det kan vurderes norsk bistand til prosjekter som bidrar til f.eks. utdanning, helse og sysselsetting. - prinnert gjennom allerede eksisterende nasjonale organisasjoner i sør-Afrika, som eventuelt kan ha et samarbeid med tilsvarende "arbeidsorganisasjoner" i utlandet. Det finnes mange lokale organisasjoner som kan være aktuelle for deans typen samarbeid i sør-Afrika.

D: Etablering av handelsforhold.

Handel er i dag viktigere enn investeringer for norsk næringsliv. Eksportnæringen har allerede vært aktiv i perioder, men det blir også en oppgave å oppnå tilgang til markedet fra sør-Afrika fra det tidspunkt et nytt overgangsstyre sier klart fra om at handelssanksjoner bør oppheves. Dette kan ha en positiv sysselsettingseffekt.

Det blir imidlertid ikke oppmuntret til ukritisk handel med ethvert sørafrikansk selskap. Spesielt innenfor landbruken forekommer arbeidsvilkår som ligger nær opp til slaveri, og der barnarbeid enda er utbredt. Det blir for notant. I tillegg

5'
4

statlige bedrifter som f.eks. A/S Vinmonopolet være helt uakseptabelt å etablere handelssamarbeid med bedrifter i 81- Afrika som ikke anerkjenner fagforeninger, eller som utmerker seg i negativ retning når det gjelder arbeidsforhold.

Oxfam i Storbritannia og andre solidaritetsorganisasjoner i Europa arbeider nå med å kartlegge slike forhold, og det vil bli oppmuntret til "fair trade"-merking for bedrifter som oppfyller minimumskrav når det gjelder behandling av sine ansatte. Offentlige og private norske bedrifter kan sette et godt eksempel for andre ved å følge slike oppfordringer for handel, og norske myndigheter bør oppmuntre til at dette skjer. 9 4

2. Norsk bistand til Sør-Afrika.

Norge bør fortsatt engasjere seg til fordel for Sør-Afrika, --og norsk demokrati-bistand bør fortsette. Selv om de pågående forhandlingene fører frem om valg holdes i slutten av april 1994, at dette ikke er en endelig garanti for demokratiet i landet. Sterke krefter vil fortsatt kunne undergrave denne utviklingen. Støtte blir i første omgang planlegges for 4 - 5 år framover.

Støtten bør som tidligere primært være politisk bistand, selv om deler av Sør-Afrika er til forveksling likt med andre utviklingsland i regionen. Sør-Afrika har, i tillegg til at bedre økonomisk utgangspunkt enn de fleste andre land i regionen, slik at et regulært bistands-samarbeid etter mønster av NORADs landprogrammer neppe er aktuelt i denne omgang.

3) Bistanden til ANC.

Fellesrådet for det sørlige Afrika er ikke enig i at støtten til ANC legges totalt opp på valget som er planlagt i april 1994. Vi viser bl.a. til Vårt brev til Utenriksministeren av 25.6. 1993.

Det er svært uheldig om ANC nå brått mister store midler fra Norge og Sverige, selv om de er blitt varslet om dette noen tid. Dette vil svekke ANC alvorlig i en kritisk fase. ANC er til tross for sine svakheter den viktigste politiske aktøren i Sør-Afrika, og en garantist for innføring av demokrati. Uten ANC's uedvirkning er ingen forhandlingsprosess meningsfull.

ANC sliter tungt økonomisk, og har problemer med å sikre full oppslutning om sin forhandlingslinje. Det er viktig at ANC ikke vike i prosessen fram til valget og i de seinere forhandlinger om en ny grunnlov. ANC må sikres ressurser til notat. Ill.

fortsatt å være en sentral aktør, og til å ha en dialog med sine tilhengere i den demokratiske massebevegelsen. ANC er sammen med enkelte andre organisasjoner blant de som har troverdighet når det gjelder å mobilisere folk til å registrere seg som velgere, lære dem valgprosedyrer og delta i et valg.

Det første valget blir ikke et ordinært parlamentsvalg, men et valg til den grunnlovsgivende forsamlingen. ANC er fortsatt en frigjøringsbevegelse som representerer ulike ideologiske strømninger. ANC vil dessuten stille til valg som en bred, demokratisk valgfront med kandidater fra flere organisasjoner, partier og miljøer. Det er først ved det neste regulære parlamentsvalget at ANC bør regnes som et vanlig politisk parti.

Valgkampen vil ikke være jevnbyrdig. Store offentlige ressurser vil direkte og indirekte kunne brukes til støtte for dagens makthavere - og for å bekjempe ANC og andre politiske aktører. Erfaringene fra Namibias første frie valg gjør det sannsynlig at Sør-Afrikas makthavere heller ikke vil spille rent spill.

G-7 landene gikk 15. april 1993 inn for betydelig økonomisk støtte til Russlands reformer - og til Boris Jeltsins valgkamp. Landene begrunnet sin støtte med at reformprosessen i Russland var "livsviktig for verdensfreden". I regional målestokk blir støtte til demokratiseringen og valget i Sør-Afrika vurderes på samme måte. Det burde være mulig å sikre bred politisk støtte i Stortinget for et slikt syn.

En bakgrunn av dette blir: Utenriksdepartementet diskutere led Stortinget om deler av ANC-støtten fortsatt kan opprettholdes. Det bør være mulig å merke midler slik at de ikke kan brukes til rent valgkamparbeid.

Et annet tiltak som kan vurderes er at det skaffes ekstra midler til støtte til ANC i 1993, f.eks. gjennom omfordelingsproposisjonen i høst. Dermed kan støtte utbetales i ettersom man likevel skulle beslutte å stanse støtten fra f.eks. 1. januar 1994.

4. Kanaler for bistand.

Dersom norske myndigheter likevel skulle bestemme seg for ikke å støtte ANC direkte, bør man sikre at ANC og dets allierte har ressurser til å delta i forhandlinger, velgeropplæring, opplæring av tillitsvalgte, osv. Midler kan dels formidles gjennom stiftelser og organisasjoner som ikke er formelt tilknyttet ANC. Eksempler på dette kan være Matla Trust, Batlagae Trust, MANDI, osv. Vi har imidlertid ena notat . nal

ikke nok informasjon til å ta endelig stilling til hvilke organisasjoner som er best egnet.

Midler bør primært formidles gjennom norske private organisasjoner. Disse organisasjonene har allerede lang erfaring og gode kontakter i Sør-Afrika. Begrenset støtte gjennom statlige bilaterale eller multilaterale kanaler kan være aktuelt, dersom enkelte typer støtte ikke kan formidles via de private organisasjonene. Vi vil imidlertid måtte vurdere vår holdning til dette i konkrete tilfeller. Støtte til næringslivssamarbeid (blandede kreditter, 81.1.) bør ikke være prioritert med mindre det hentes inn nye midler fra andre kilder. En omfordeling av dagens begrensede midler fra organisasjonsstøtte til næringslivssamarbeid er ikke akseptabelt.

5. Innsatsområder.

Vi er enig i at i 1994 blir støtten hovedsaklig fortsatt ha en politisk karakter. Dette betyr at støtten til Sør-Afrika primært bør gå til tiltak som styrker og stabiliserer en demokratisk utvikling.

I regjeringens 5-punkts program for støtte til Sør-Afrika nevnes det i punkt 4 at Norge vil tilby opplaring for å lette overgangsprosessen. Det er viktig at begrensede norske midler benyttes på en kostnadseffektiv måte. Denne typen opplaring av sør-afrikanere bør få så langt mulig skje i Sør-Afrika, selv om påbegynt utdanning i utlandet stort sett bør fullføres som planlagt.

Dersom det seinere blir aktuelt å velge å gå inn i enkelte sektorer (f.eks. arbeidsmarked, utdanning, boligbygging, helse, 91.1.) bør dette være basert på ønsker fra en demokratisk regjering, samt en vurdering om det eksisterer en egnet norsk kompetanse på dette feltet. Vi er imidlertid skeptiske til at Norge i dag går inn i omfattende institusjonssamarbeid med statlige etater som er sterkt preget av dagens administrasjon og politiske system.

Det er fortsatt de "alternative" strukturene som trenger å styrkes, selv om viktige deler av opposisjonen fra anti-apartheid arbeidet kan komme i maktposisjoner om kort tid. Det er fortsatt nødvendig å styrke et folkelig engasjement og demokrati nedenfra - som motvekt mot et mer toppstyrt og "hvitt" byråkrati ovenfra.

AU/\$G/29.07.1993

noun: . nal